

A HTMT HÍREI**Megjelent a REGIO 2024. évi 2. száma**

A REGIO folyóirat célja a kortárs nemzetközi elméleti viták, valamint alpműnek számító írások tanulságainak közvetítése a hazai olvasók számára. A legújabb kiadásban például a következő tanulmányok találhatóak: Népmozgások fejezet: Angyal Béla, az MTA külső köztestületi tagjának: A londoni Beneš vezette emigráció tervei a csehszlovákiai német és magyar kisebbség fölszámolására (1940–1945) I. Visszatérés után fejezet: Molnár Csongor „A bánáti magyar közösségi azonosságtudat (1941–1944)” és László Andor „Kolozsvar magyarsága 22 éven át őrizte szívében az utcák magyar elnevezését. Utcanevék a Magyarországhoz visszatért területeken című írása...” Forrás: KisebbségkutatóTk.hu: [teljes cikk >](#)

XXX. Orvostovábbképző: Egészséges életmód a változó világban

A Magyar Egészségügyi Társaság, a Báthory István Alapítvány és az Erdélyi Múzeum-Egyesület Orvostudományi és Gyógyszerészeti Szakosztálya, a Nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégiummal partnerségben Egészséges életmód a változó világban címmel szervezi meg a XXX. Orvos továbbképzőt 2024. július 12. – július 14. között Nagyenyeden. A továbbképző részletes programja...” Forrás: EME.ro: [teljes cikk >](#)

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület tervezett rendezvényei a 15. Kolozsvári Magyar Napok keretében

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület honlapján számos program érhető el a 15. Kolozsvári Magyar Napok keretében. Például, augusztus 20-án 17 órától az EME székházában Páll Emőke és Virág Piroska előadásai a napfény hatásairól és az ember-állat interakciók pozitív hatásairól szólnak. Augusztus 21-én 14:30-tól a Jancsó Elemér kolozsvári irodalomtudós munkásságáról szóló beszélgetésen Molnár Ildikó, Biró Annamária és Egyed Emese irodalomtörténészek osztják meg kutatási eredményeiket...” Forrás: EME.ro: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK**Szlovákia és Magyarország a bős-nagymarosi vízlépcsőről tárgyalt**

Szlovákia és Magyarország egyetért abban, hogy a bős-nagymarosi vízlépcsővel kapcsolatban szükség van egy mindkét fél számára előnyös megoldásra. Az ügyben hétfőn tárgyaltak újra. Nem egész fél év alatt öt kétoldalú tárgyalás valósult meg kormánybiztosok, küldöttségek és szakértők részvételével...” Forrás: Bumm.sk: [teljes cikk >](#)

Podcast: Népszerűtlen, de szükséges lépés lenne a kisebb települések összevonása

Ismét előkerült az a javaslat, mely szerint a kisebb településeket nagyobb adminisztratív egységekbe kellene összevonni, hogy csökkenteni tudják a kiadásokat. Mennyire lenne ez jó megoldás? Keszegh Bélát, Komárom polgármesterével, a Szlovákiai Városok Uniójának alelnökével Bábel Ivett, a Pátria rádió munkatársa beszélgetett...” Forrás: Patria24.sk: [teljes cikk >](#)

Befejeződött a Hancsovsky Béla életét feldolgozó kalandfilm forgatása

Egy ízig-vérig hazai magyar film született, itteni magyar színészekkel, nagyon is itteni témában, amelyről két éve még azt közölte Laczkó Sándor rendező, hogy 60 percesre tervezi. Nos, a végeredmény ennek a duplája lett, de 120 perc után is sok kérdőjel marad a nézőben. Pontosabban: neki kell megválaszolnia a legfontosabb kérdéseket. A Fórum Kisebbségkutató Intézetben fogant az ötlet, hogy készüljön investigatív dokumentumfilm a 19 éves tornaljai Hancsovsky Béláról, aki 1945 nyarán, a magyar-ellenes intézkedések miatti elkeseredésében (véltetően) gránátot dobott be a helyi rendőrség ablakán. [...] Egy hármasság sikerült kitalálnunk. Van egy hagyományos, beszélő fejes dokumentumfilm-rész, ahol két történész, Simon Attila az MTA külső tagja és Popély Árpád, az MTA köztestületének külső tagja ismerteti a tényeket. [...] A film akár tananyag is lehetne a hazai magyar középiskolákban. ...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Podcast: Városi séta – Bártfa

Bártfa az ország északi-, északkeleti részének egyik gyöngyszeme. [...] Kéler Béla a 19. századi Bártfa büszkesége volt, hegedűművészként és zeneszerzőként pedig Bécsben és Wiesbadenben teljesedett ki, neve azonban feledésbe merült. Az pedig,

hogy miért ismerik őt újra a bártfaiak, egy komáromi származású bártfai pedagógusnak köszönhető. Bubák Péter, a bártfai Leonard Stöckel Gimnázium nyugalmazott tanára, a komolyzene szerelmeseként fedezte fel magának s osztotta meg újra a nyilvánossággal Kéler Béla műveit. [...] Bubák Péter nyugalmazott pedagógussal Kuklis Katalin beszélgetett...” Forrás: Patria24.sk: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Politikum: Újra a közbeszéd tárgya a lítium bányászat

Siniša Mali pénzügyminiszter azt mondta, hogy ha lemondunk a lítium bányászatról, az olyan lenne, mintha lemondanánk a kőolajról. Mint hozzátette, Európában nemzeti jelentőségűnek nyilvánítják a lítium projekteket. [...] Aleksandar Vučić szerb elnök azt mondta, hogy aki lítiummal rendelkezik, az hatalommá válik, valaki regionális, valaki globális szinten. [...] Az Alkotmánybíróság csütörtöki ülésén megsemmisíti a szerb kormánynak a Jadar völgyére vonatkozó területrendezési tervét – amellyel a kormány megsemmisítette a korábbi területrendezési tervet, jelentette ki Savo Manojlović, a Kreni-Promeni mozgalom kampányigazgatója. [...] Európa fehér aranya a Dinári-hegységben van [...] vagyis mind a Száva, mind a Drina vízgyűjtő területe veszélybe kerülhet...” Vajma.info: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#) [teljes cikk 4 >](#)

Videó: Idén is szerb nyelvi felzárkóztató képzés középiskolásoknak

A Magyar Nemzeti Tanács 2012 nyara óta szervez – a komplex felsőoktatási ösztöndíjprogram keretein belül – intenzív szerb nyelvi felzárkóztató képzést a harmadikos középiskolások részére. Idén összesen 116-an jelentkeztek azzal a szándékkal, hogy fejlesszék szerb nyelvi ismereteiket. A képzés hétfőtől hét helyszínen valósul meg: Zentán, Szabadkán, Magyarakanizsán, Adán, Óbecsén, Topolyán és Temerinben. A tanfolyam 80 órát ölel fel 3 héten keresztül...” Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

Kiss László tartott előadást az Apáczai Nyári Akadémián

A földön kívüli élet egy kifejezetten népszerű témává vált az utóbbi években. Ezzel arányosan a Sci-fi filmek is egyre felkapottabbak. Bár fontos foglalkozni a modern kor legnagyobb kihívásaival, például a Föld klímájának változásaival, ugyanakkor érdemes kutatni azt is, hogy másik bolygókon mi történik vagy történhet. Kedd délelőtt az Apáczai Nyári Akadémia Interdiszciplináris szekciójában Kiss László, a Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont igazgatója tartott előadást a témában, A világűr rejtelmek címmel...” Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)

Cikksorozat: Vajdaság legritkábban költő madárfajai és élőhelyük bemutatása

E cikksorozat apropója az a szerencsés eset, hogy a megjelent egy fiatal kakas az észak-bánáti (és az ország egyedüli) tűzokpopulációjában. Az utolsó idős hím, mely minimum tizenegy éves volt, 2016-ban tűnt el nyomtalanul. [...] A mi populációnk szinte kizárólag a Mokrin—Hódegyháza—Szaján között található Járás nevű védett területen és annak közelében, a román határral érintkező Vajlerkán található. [...] A parlagi sas története Vajdaságban, sőt Szerbiában is nagyon érdekes, és tele van fordulatokkal. [...] Nagyon kevés madárfaj védelmével kapcsolatban tudjuk azt mondani, hogy olyan sikereket értek el a szakemberek, mint a szalakóta esetében...” Hetnap.rs: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

27. Kárpát-medencei Nyári Egyetem és a Határon Túli Intézmények Fóruma Budapesten

Megnyílt a 27. Kárpát-medencei Nyári Egyetem (KMNYE) és a Határon Túli Intézmények Fóruma az Eötvös Loránd Tudományegyetemen (ELTE) szerdán, Budapesten. Az ELTE határon túli magyar anyanyelvű egyetemi és főiskolás hallgatók számára szervezett nyári egyeteme július 15-ig tart. Az „Egységben a tudomány” mottót viselő rendezvény nyitóünnepségén Borhy László, az ELTE rektora kiemelte: a nyári egyetem évről évre nagyobb sikerrel valósul meg, 27 év alatt tradícióvá, szilárd értéké alakult. Az idén különösen magas létszámban, mintegy 150-en érkeztek a magyar fővárosba hallgatók Erdély, a Felvidék, Kárpátalja és Délvidék régióiból...” Forrás: Karpatalja.ma: [teljes cikk >](#)

Videó: Kiállítás az MCC Beregszászi Központjában - Hungarikumok gyűjteménye

Magyarország Európai Unió Tanácsában betöltött soros elnöksége alkalmából kiállítást és filmvetítést szervezett a Beregszászi Magyar Konzulátus és a Mathias Corvinus Collegium (MCC) Beregszászban. [...] A legutolsó adataink szerint összesen 92

hungarikumot tartunk nyilván. Az európai nemzetek márkaépítési gyakorlatát, védjegyrendszereit összehasonlítva a hungarikum törvény komplexitásához hasonló kezdeményezés sehol sem található...” Forrás: Karpatinfo.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Videó: Az ige és a természet találkozása Kuklyán

Egy hetes tábort szervezett a Beregszászi Református Gyülekezet a frissen konfirmált és a konfirmálás előtt álló fiatalok számára. Az alkalmat a gyülekezet fenntartása alatt működő kempingben szervezték meg Kuklyán, ahol bár közel vannak a városhoz még is olyan hangulat van mintha a Kárpátok legeldugottabb csücskében lenne az ide érkező. A résztvevő közel 30 fiatal egyszerre vehetett részt érdekes programokon, illetve hallgathatta Isten ígését is...” Forrás: Tv21ungvar.tv: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Podcast: A mediátorok erősítésével lehetne eredményeket elérni a leányanyák számának csökkentéséhez

Romániában található a világ legfiatalabb nagymamája – nyilatkozta az Országos Egészségbiztosítási Pénztár elnöke, Valeria Herdea Marosvásárhelyen. A legfiatalabb nagymama egy Vaslui-i roma lány, aki 12 évesen szülte első gyermekét a kettő közül. Nagyobbik lánya 11 évesen vált anyává. [...] Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár elnöke felkérte a szülőket és a nagyszülőket, folyamatosan beszélgessenek a fiatalokkal, hogy megértsék, mit gondolnak és milyen gondjaik vannak. „Ez az első lépés az Egészségbiztosító Pénztár részéről, ami nagyon örvendetes, de messze nem elég. Ezt össze kellene hangolni az oktatással, a szociálpolitikákkal, a szociális segítségnyújtással” – hangsúlyozta rádióknak adott interjújában Dávid Kacsó Ágnes szociológus...” Forrás: Kolozsvariradio.ro: [teljes cikk >](#)

Senkinek sem sikerült az érettségije félszáz iskolában

A tavalyi 53-ról 50-re csökkent azoknak a romániai oktatási intézményeknek a száma, amelyekben egyetlen diáknak sem sikerült az érettségije – a listán több székelyföldi és partiumi középiskolát is találunk. Van, ahol eleve csak egy diák jelentkezett a megmérettetésre, [...] de a Hargita megye áll amúgy az erdélyi szegyenlista élén. [...] A Krónika által górcső alá vett lista szerint 19 középiskolában csak egyetlen jelentkező volt, három középiskolában pedig nem jelentek meg a vizsgára jelentkezők. Mindez olyan körülmények között, hogy azok a középiskolák, amelyeknek nulla az átmenési aránya, vagy csak egyetlen végzős érettségizőjük van, nem javasolhatnak nappali tagozatos 9. osztályos beiskolázási számot a következő évre...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Hargita megyei főtanfelügyelő: A nyelvi elszigeteltség motiválatlansággal párosul a vidéki iskolákban

Országos szinten 2009 óta a legmagasabb átmenési arányt érték el a diákok az érettségiben. Amíg azonban Maros megyében nőtt a sikeresen érettségizők aránya tavalyhoz képest, addig a Hargita megyei iskolák tanulóinak az előző évhez képest is romlott a teljesítménye: az óvások előtti eredmények szerint több mint 900 diáknak nem sikerült az érettségije. Az okokról Demeter Leventét, a Hargita Megyei Tanfelügyelőség vezetőjét kérdeztük, aki szerint a megváltozott javítási módszerek miatt realisabb eredmények születtek, a lemaradást pedig a román érettségi vizsga jegyei okozták. Ezekhez hozzájárul az érettségiző diákok nyelvi elszigeteltsége, ami a vidéki iskolák kevésbé motivált tanulóinál még inkább gondot okozott...” Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#)

Híd a nemzedékek között kezdeményezés

Ez a beszélgetés egy Marosvásárhelyen indult, értékes és rendkívül hasznos kezdeményezésről szól. Olyan programcsoporthoz, amelynek létrehozói azt a célt tűzték ki, hogy hidat építsenek a nemzedékek között egymás értékeinek a megismertetésével és mindkét félnek a közösségi életbe való tevékeny bekapcsolásával. [...] Egyik programunk az Edu.tea – kortalan találkozások elnevezésű. [...] A több mint 15 kortalan találkozásra volt egy meghívottunk, aki előadást tartott, ismertette Zayzon Zsuzsánna. [...] Vendégünk volt Ábrám Zoltán egyetemi tanár, az MTA külső köztestületének tagja, aki az Albán Balkán előadását hozta, és a csángó székelyekről beszélt. [...] Salat Csaba műgyűjtő orvos a fájdalomnak a képzőművészetben való megjelenítéséről tartott érdekes előadást. [...] A Bolyai Műhelyben közel 500 diák számára biztosítottunk változatos, interaktív tevékenységet...” Forrás: E-nepujas.ro: [teljes cikk >](#)

Múltról és jövőről beszélgettünk Bessenyei Gedő Istvánnal, a Harag György Társulat művészeti igazgatójával

Annak idején 17 frissen végzett színész úgy döntött, színházat létesít Nagybányán, Harag Györgyöt kérve fel, hogy csatlakozzon hozzájuk. Három évad után a csapat átköltözött Szatmárra. A Harag György Társulat hatnapos sűrű programmal ünnepelte az évfordulót: előadások, kerekasztal-beszélgetések, könyvbemutató, filmvetítések, ünnepi gála, új örökös tagok avatása szerepelt a programban. Hogyan változott az évtizedek során a kapcsolat színház és közönsége között? A Kontúrban múltról és jövőről

beszélgettünk Bessenyei Gedő Istvánnal, a Harag György Társulat művészeti igazgatójával...” Forrás: Kolozsvariradio.ro: [teljes cikk >](#)

Publicisztika: Méhes György a Securitate megbecsült ügynöke volt, írja az Átlátszó Erdély

Méhes György a romániai magyar gyermekirodalom megkerülhetetlen alakja. Nagy Elek néven 1916-ban született Székelyudvarhelyen, de élete nagy részét 1918-tól Kolozsváron töltötte. A hetvenes évek közepétől 15 éven át „Literat” fedőnéven jelentett a kolozsvári magyar értelmiségről az akkori román titkosszolgálatnak, a Securitaténak Méhes György, akinek a nevét jelenleg egy alapítvány, erdélyi irodalmi díjak, valamint az Erdélyi Magyar Írók Ligájának tehetségkutató pályázata is viseli, írja az Átlátszó Erdély. [...] Méhesnek több mint száz jelentése maradt fenn, és ezek között több olyan is van, amely a célszemélyekre nézve terhelő információkat tartalmazott. [...] A Méhes György ügynökmúltjával kapcsolatos ügyet a „maga mélységében” meg fogják vizsgálni, és az Erdélyi Magyar Írók Ligája (E-MIL) rendes évi közgyűlésén meg is vitatják – reagált a megkeresésünkre a szervezet elnöke, Szántai János...” Forrás: Atlatszo.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#)

Évadzáró a székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színházban

Évadzáró sajtótájékoztatót tartott a székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színház, ahol a teátrum vezetője az elmúlt, 2023-2024-es évadot értékelte, és az azt követő részleteiről számolt be. Nagy Pál igazgató a felvezetőjében arról beszélt, hogy „kiemelt évadot zártak”, hiszen a Tomcsa Sándor Színház fennállásának 25. évfordulója egy, eseményekkel teletűzdelt, zsúfolt jubileumi évadot teremtett, ahol lényegi fontossággal bírt a városban való jelenlétük. [...] Az előadásokon kívül több olyan kísérőprogram kapott még helyet ebben az időszakban, amelyeket kizárólag erre a különleges évadra valósítottak meg: a rendszeressé tett kocsmai beszélgetések a társulat színészeivel, a színésziportrék, a legjobban sikerült bábjaik és jelmezeink installációszerű elhelyezése szerte a város kirakataiban...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Bodor Ádám kapja idén a Kriterion-koszorút

Bodor Ádám, a Nemzet Művésze címmel kitüntetett, Kossuth-díjas magyar író kapja idén a Kriterion-koszorút. A díjjal azokat a személyeket jutalmazták, akik több évtizedes munkásságukkal és teljes életművükkel Erdély és a magyar kultúra rangját emelik egyetemessé Európában és szerte a világban. Bodor Ádám 1936-ban született Kolozsváron. Édesapját 1950-ben a Márton Áron püspök elleni koncepciós perben öt év börtönre ítélték, őt magát pedig 16 éves korában kommunistaellenes röplapok terjesztése miatt két évre bebörtönözték. Szabadulása után gyári munkásként dolgozott...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

André Ferenc kapta a Romániai Írók Szövetségének Dsida Jenő-díját

André Ferenc csíkszeredai származású költő, slammer, műfordító és szerkesztő 2023-ban megjelent Kepler horoszkópírás közben letér a pályájáról című kötetéért a Romániai Írók Szövetsége kolozsvári fiókjának Dsida Jenő-díjában részesült...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

DIASZPÓRA

Gyász hír: Varga László, a Clevelandi Magyar Múzeum egykori elnöke

Mély fájdalommal és nehéz szívvel tudatjuk, hogy 2024. június 24-én váratlanul elhunyt Varga László, a Clevelandi Magyar Múzeum egykori elnöke. László 1940. január 5-én született a magyarországi Bőrcsön. 1956-ban, a magyar forradalom idején családja az ohioi Clevelandbe vándorolt ki, ahol élete hátralévő részében élt. Az Akroni Egyetemen szerzett gépészmérnöki diplomát...” Forrás: Bocskaradio.org: [teljes cikk >](#)

Magyar kutató nyert Wolf-díjat, amelyet a Nobel-díj előszobájaként emlegetnek

Wolf-díjat kapott Roska Botond magyar neurobiológus. Kutatásai fókuszában a látás helyreállítása áll. Roska Botond jelenleg a svájci Institute of Molecular and Clinical Ophthalmology Basel (IOB) igazgatója, a magyarországi BrainVisionCenter (BVC) alapítója és kutatója...” Forrás: Bocskaradio.org: [teljes cikk >](#)